

CENTRUL DE STUDII BIBLICE – PREMIERĂ ÎN CULTURA ACADEMICĂ CLUJEANĂ

1. De ce înființăm *Centrul de Studii Biblice* al Universității Babeș-Bolyai?¹

Prof.Univ.Dr. Andrei Marga
Rectorul Universității Babeș-Bolyai

La inaugurarea **Centrului de Studii Biblice** se pot spune multe lucruri, având în vedere importanța religioasă, larg culturală și istorică a **Bibliei** - cu adevărat cartea fondatoare a civilizației în care trăim – și efectele străvechii cărți a poporului evreu în istoria multimilenară a lumii. Las însă în seama distinșilor mei colegi teologi și istorici răspunsurile la întrebările ce survin. Subliniind faptul că **Centrul de Studii Biblice**, se înscrie ca o premieră în istoria academică clujeană și în România, mă concentrez asupra întrebării simple: de ce înființăm **Centrul de Studii Biblice**? Răspunsul nostru este că sunt cel puțin cinci rațiuni la baza inițiativei Universității Babeș-Bolyai de a înființa **Centrul de Studii Biblice**.

Prima rațiune se referă la **noua pondere a Bibliei**. Și astăzi **Biblia** se poate citi ca magnifică narațiune istorică; ca tezaur lingvistic; ca operă literară; ca viziune cuprinzătoare asupra lumii; ca legitimare a unui sens. Chiar Istoria contemporană a deschis însă o nouă posibilitate de lectură a Bibliei – lectura din perspectiva interogațiilor de astăzi privind relația culturilor.

Nici Samuel Huntington, cunoscutul autor al **Conflictului civilizațiilor** (1993), nu a putut stabili corelații univoce între religii și politici, dar nu putem să nu îi dăm dreptate când observă noua pondere a religiilor în istorie. Din **Biblie** și-au luat bazele religiile monoteiste ale lumii, astfel încât, în privința dreptului preluării decalogului și al interpretării lui Abraham, Moise, Iisus aceste religii au vederi convergente și, în același

timp, se despart. Astăzi trebuie să găsim soluții în dialogul iudeo-creștino-islamic, iar studiul **Bibliei** este indispensabil.

A doua rațiune se referă la **noua pondere culturală a religiei**. Suntem după multe indicii “dincoace” de epoca în care se mai putea gândi, urmărindu-i pe Hegel, Feuerbach, Comte, Marx, Nietzsche, Freud, la depășirea religiei prin filosofie, știință, emancipare socială, reorganizare culturală sau terapeutică personală. Am intrat în ceea ce Franz Rosenzweig anticipa – cu **Steaua mântuirii** (1923) – am intrat în epoca în care religia, filosofia, știința, arta conlucrează, în loc să își propună una depășirea celeilalte.

Studiile specializate de istoria științei arată astăzi foarte clar că fără monoteism nu ar fi fost posibilă identificarea uniformităților cu caracter de lege în cercetarea naturii; că fără morala susținută de **Biblie** nu am avea conștiința datoriei dezinteresate; că fără etica iudaică a dreptății și etica creștină a iubirii aproapelui nu erau posibile ideile de libertate individuală, responsabilitate, devoțiune pentru celălalt, solidaritate umană cu care operăm; că instituțiile democrației moderne – Parlamentul, în primul rând – au cele mai vechi prefigurări în **Biblie**. Nu numai istoria științei, dar și realitatea științei și filosofiei de astăzi atestă un fapt: suntem dincoace de epoca „slujitoarei” și am pășit efectiv într-o nouă epocă - după cum Jürgen Habermas a arătat recent, în **Credință și cunoștință** (2002) – în epoca „paralelismului dintre filosofie și teologie”.

A treia rațiune se referă la **noua joncțiune dintre iudaism și creștinism**. Istoria contemporană a obligat ea însăși, prin noi cunoștințe și noi orientări, la înfrângerea unor prejudecăți de milenii și la recunoașteri de anvergură istorică. Evreii l-au preluat pe Isus ca pe cel ieșit din sânul poporului evreu, cu un mesaj pentru evrei, iar scrierile lui Ben Chorin sau Pinhas Lapid ne edifică astăzi. Bisericele – și Ortodoxă și Catolică și Protestantă – își asumă pe Isus evreul, expresie a grandioasei culturi a Israelului, iar scrierile lui Pavel Florenski, Hans Küng, Jürgen Moltmann, la rândul lor ne edifică acum. Abordarea, susținută de investigații istorice, a Bibliei este acum esențială. Suntem, în orice caz, în mediul unor adânci schimbări, ce își au originea în Biblie sau au drept urmare o altă și mai profundă înțelegere a **Bibliei**.

A patra rațiune se referă la **noul nivel de cunoaștere a Bibliei**. Îmi amintesc că student fiind, în 1966, la această Universitate, D.D. Roșca ne vorbea de Hegel și de una dintre primele scrieri ale acestuia, intitulată **Viața lui Isus**. Ca studenți, ne-am grăbit să

citim această carte, pe atunci în franceză, și, firește, am rămas entuziasmați. Între timp, am urmărit – desigur ca nespecialiști – cercetările arheologice, investigațiile lingvistice și istorice, publicațiile rabinice despre perioada **Noului Testament**.

Astăzi, când citim **Viața lui Isus**, rămânem uimiți de forța intuiției geniale a lui Hegel, dar și de sărăcia izbitoare a informației istorice de care acesta dispunea. Datele istorice ce ne stau la dispoziție privind **Biblia** sunt acum incomparabil mai multe, instrumentele de analiză sunt mai sigure ca oricând înainte. Iar cine vrea să cunoască **Biblia**, trebuie să le dea întreaga atenție.

A cincea rațiune se referă la **potențialul unic pe care îl oferă astăzi Universitatea Babeș-Bolyai pentru studiile biblice**. Cu cele patru facultăți de teologie – **Ortodoxă** (1991), **Greco-Catolică** (1992), **Reformată** (1993), **Romano-Catolică** (1994) – și cu performantul **Institut de Studii Iudaice și Istorie a Poporului Evreu „Moshe Carmilly”**, Universitatea Babeș-Bolyai dispune de cea mai complexă structură teologică printre universitățile de pe continent și de un potențial unic de abordare calificată a fundamentului tradiției iudeo-creștine, pe care s-a clădit lumea civilizată.

Suntem, ca universitate, favorizați să avem alături înalți ierarhi cu contribuții istorice în traducerea **Bibliei**. În această privință, monumentalele prelegeri inaugurale prezentate în Aula Magna a Universității Babeș-Bolyai de către arhiepiscopul **Bartolomeu**, privind problemele cu care se confruntă traducătorul **Bibliei** și de arhiepiscopul **Jakubinyi**, privind erori majore în traduceri de referință ale Bibliei, au rămas pietre de hotar și au stimulat reflecții noi asupra **Bibliei**. Este de datoria noastră să fructificăm acest potențial și aceste avantaje. Vrem să o facem în forma **Centrului de Studii Biblice al Universității Babeș-Bolyai**.

Centrul de Studii Biblice este unul de cercetări, în care investigația, probele, dialogul argumentativ contează. Nu este un **Centru** obișnuit și este limpede că o seamă de mutații – cel puțin în receptarea publică a religiei – vor trebui să intervină. Am în vedere trei astfel de mutații:

a) cei care spun că stau departe de religie vor trebui să accepte că pe terenul religiei și, mai exact, pe terenul cărții străvechi care este **Biblia** se joacă în multe privințe soarta umanității și că, în consecință, cercetarea **Bibliei** are relevanță nu doar pentru teologi;

b) teologii nu mai au nevoie să reducă religia la o lirie pur subiectivă sau la un ritual în sine din moment ce a devenit limpede faptul că formele spiritului – religia, arta, filosofia - nu se dispun în succesiune, ci coabitează și conlucrează;

c) toți cei ce participăm la argumentare în științe, în filosofie, în teologie, în viața publică trebuie să conștientizăm faptul că frontierele acestora nu au în fapt deloc rigiditatea cu care lumea s-a obișnuit citind doar dicționare sau simple introduceri. Nu facem un serviciu nici științei, nici filosofiei, nici teologiei dacă ignorăm specificul vreuneia dintre ele, dar nu suntem realiști dacă nu observăm dependența de argumente a fiecăreia.

Astăzi punem în mișcare efectiv **Centrul de Studii Biblice** al Universității Babeș-Bolyai. Centrul este dotat cu sediu, în această clădire (str. I.C. Brătianu nr.22), cu documentarist, iar **Biblioteca** se va constitui treptat, pe baza resurselor financiare deja alocate și a altora ce se vor aloca. Hotărâtoare va fi, însă, firește, acțiunea competențelor bibliști clujeni și inițiativa lor de cooperare pe un teren esențial și fascinant, pe care surprizele și înnoirile nu s-au încheiat.